

Azərbaycanın artan beynəlxalq nüfuzu Qlobal Bakı Forumu ilə bir daha diqqət çəkdi

Respublikamızda IX Qlobal Bakı Forumu kimi mötəbər bir tədbirin keçirilməsi dövlətimizin beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun parlaq nümayişi olaraq diqqət çəkdi. Bu, eyni zamanda, dünya birliyinin ölkəmizin Cənubi Qafqazda sülh prosesinin bərpasında fəal iştirakına mühüm əhəmiyyət verdiyini nümayiş etdirdi. Belə bir mövqe Prezident İlham Əliyevin forumda həm Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin bu günü və gələcəyi, həm də Zəngəzur dəhlizinin açılmasının önəmi ilə bağlı səsləndirdiyi konkret fikirlərdə, postmüharibə dövründə respublikamızla Ermənistan arasında olan münasibətlər barədə beynəlxalq aləmə mesajlarında da bir daha öz ifadəsini tapdı.

Dövlətimizin başçısı Qlobal Bakı Forumundakı çıxışında Azərbaycan tərəfindən Ermənistanla sülh müqaviləsi imzalanması üçün beş təklif verildiyini, həmin təkliflərin bütün bəndlərinin beynəlxalq hüquq prinsiplərinə söykəndiyini, lakin işğalçının bu təşəbbüsləri dəstəkləmə, əməli fəaliyyətdə müxtəlif bəhanələrlə sözügedən sazişi imzalamaqdan və Zəngəzur dəhlizini açmaqdan yayındığını bildirdi. Ölkə rəhbəri, bu, azmış kimi, Ermənistan hakimiyyətinin heç nədən çəkinmədən köhnə ərazi iddialarını da gündəmə gətirdiyini vurğuladı və ermənilərin ərazi iddialarına qısa və məntiqli şəkildə "Ermənistan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü sual altına qoyacağısa, Azərbaycan üçün Ermənistanın ərazi bütövlüyünü sual altına qoymaqdan başqa çıxış yolu olmayacaq" cavabını verdi.

Prezident İlham Əliyev Zəngəzur dəhlizi barədə də forum iştirakçılarına fikrini qısa və dəqiq şəkildə bildirdi: "Əgər bizə bu əlaqə yolu təqdim edilməyəcəksə, sülh

haqqında danışmaq çətin olacaq və Azərbaycanın Ermənistanla birgə yaşayış və normal qonşuluq münasibətlərinin qurulmasına yönəlmiş bütün səyləri uğursuz

olacaq". Dövlətimizin başçısının bu qətiyyətli mövqeyi qarşı tərəfə ciddi xəbərdarlıq idi.

(ardı 3-cü səhifədə)

Azərbaycanın artan beynəlxalq nüfuzu

Qlobal Bakı Forumu ilə bir daha diqqət çəkdi

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Forum çərçivəsində keçirilən panel iclaslarında Ermənistanla Azərbaycan arasında uzunmüddətli silahlı münaqişənin və əvvəlki müharibələr nəticəsində tamamilə pozulan münasibətlərin necə bərpa olunması prosesində vasitəçilik missiyası, bu əlaqələrin pozula biləcəyi cəhdlərinin minimuma endirilməsi, dünya ölkələrinin Cənubi Qafqazda sabitliyə, sülhə töhfə vermələri ilə bağlı fikir mübadiləsi də aparıldı.

Toplantıda Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin yaxşılaşdırılması və sülh prosesi üçün təşəbbüslərdən danışılarkən, son altı ayda əldə edilən nailiyyətlərdən geniş bəhs olundu. İki ölkə arasında münasibətlərin normallaşdırılmasının, sülhün təmin olunmasının regiona rifah və inkişaf gətirəcəyinə əminlik ifadə edildi. Sərhədlərin beynəlxalq hüquq çərçivəsində tanınmasının, Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarından imtina etməsinin vacibliyi də vurğulandı.

Forumda Avropa İttifaqının (Aİ) Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin yaxşılaşdırılması istiqamətində göstərdiyi fəaliyyətin səmərəliliyi barədə də danışıldı. Aİ Şurası Prezidenti Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə görüşlər keçirildiyi, həmin görüşlərdən sonra delimitasiya komissiyasının yaradıldığı, cari il mayın 24-də komissiyanın ilk iclasının reallaşdığı, həmçinin sülh müqaviləsinin işlənilib hazırlanması üçün işçi qrupu barədə Ermənistandan cavab gözlənilirdiyi qeyd edildi.

Bu məqamda xatırladaq ki, Cənubi Qafqaz regionundakı həzırkı yeni reallıq məhz Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsi ilə əldə olunub. Bu reallıq ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsi ilə ticarətin həcmimin artırılmasını, yeni nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsini şərtləndirib.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev forumdakı çıxışında dünya nizamını pozmağa yönələn problemlərə də toxundu, enerji təhlükəsizliyinə yaranan təhdidlərin həlli yolları ilə bağlı fikirlərini diqqətə çatdıraraq, bu məsələnin qlobal gündəliyin aktual məsələlərindən birinə çevrildiyini vurğuladı: "Bu il fevral ayının 4-də "Gülüstan" sarayında Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurasının illik toplantısını keçirdik və gələcək

addımlarımızı müzakirə etdik. Lakin Avropada vəziyyət kəskin şəkildə dəyişib və Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatlarına tələbat artır. Biz bir çox ölkənin artan tələbatını təmin etmək üçün əlimizdən gələni edirik. Son bir neçə ay ərzində bir çox Avropa ölkəsindən qaz təchizatı ilə bağlı bizə müraciətlər daxil olub..."

Dövlətimizin başçısı çıxışında Avropanın enerji resurslarına ehtiyacının daha dolğun ödənilməsinin heç də asan olmadığını bildirərək, bunun üçün əvvəlcə təbii qazın hasil edilməsinin zəruriliyini xatırlatdı. Bildirdi ki, Azərbaycan Avropada yaranmış indiki vəziyyətə qədər qaz hasilatını artırmağı planlaşdırmamışdı. Amma ölkəmiz hazırda bu məsələ çərçivəsində Avropa Komissiyası ilə fikir mübadiləsi aparmağı qərarlaşdırıb. Danışıqlarda təbii qazla bərabər, neft, elektrik enerjisi və bərpaolunan enerji ilə bağlı potensialın gerçəkləşdirilməsi öz ifadəsini tapıb.

Dövlət başçısının çıxışında toxunduğu beynəlxalq problemlərdən biri də ərzaq təhlükəsizliyi ilə bağlı idi. Prezident İlham Əliyev bununla bağlı beynəlxalq təşkilatların, aparıcı maliyyə institutlarının ərzaq böhranı ilə bağlı mövqelərini müəyyənləşdirməyin zəruriliyini vurğuladı, bununla əlaqədar aparılan mübarizədə vəzifələrin nədən ibarət olduğunu onlara xatırlatdı:

"Bu məsələ labüddür, o, artıq bizə yaxınlaşır. Beynəlxalq təşkilatlar və aparıcı ölkələr, həmçinin miqrantların potensial artımı ilə bağlı vəziyyətin öhdəsindən gəlməlidirlər. Bu, ərzaq böhranı nəticəsində baş verəcəkdir. Enerji bazarlarındakı vəziyyəti buraya əlavə etsək, bu vəziyyəti proqnozlaşdırmaq çətindir. O, istehsalçılar və istehlakçılar arasında qeyri-bərabərsizliyə yol açır və bu, həmçinin istehsalçılar üçün də riskdir. Əgər kimsə neft və qaz istehsal edən ölkələrin bu yüksək qiymətlərə görə çox sevindiyni düşünsürsə, bu, düzgün dəyərləndirmə deyil..."

Beləliklə, ərzaq böhranının beynəlxalq təhdidə çevrildiyi bir dövrdə dövlət başçısının bu məsələni gündəliyə gətirməsi onun qlobal düşüncəyə malik siyasətçi olduğunu bir daha təsdiqlədi. Elə buna görə də BMT-nin Cenevrə ofisinin baş direktoru Tatyana Valovaya bu məsələni qaldırdığı üçün Dövlətimizin başçısına öz təşəkkürünü bildirdi.

Forumda dünya nizamını pozmağa yönələn problemlərdən danışılarkən, hazırda vəziyyətin 1962-ci ildəki Karib böhranından da daha təhlükəli həddə çatdığı qeyd edildi. Kubada sovet raketlərinin yerləşdirilməsi ilə özünün pik həddinə çatan həmin böhran sona ABŞ və keçmiş SSRİ-nin razılaşması ilə sona yetdiyi, bugün getdikcə dərinləşən böhranın isə nə vaxt bitəcəyinin məlum olmadığı bildirildi.

Prezident İlham Əliyev Qlobal Bakı Forumundakı nitqində dünyanı narahat edən bütün bu beynəlxalq məsələlər barədə tədbir iştirakçılarına öz fikirlərini çatdırdı. Dövlət başçısı dəyişən dünyada yeni yanaşmaların işlənməsinə ehtiyac duyulduğunu vurğuladı. Dövlətimizin başçısı beynəlxalq aləmdə baş verənlərlə bağlı dedi: "Dəyişiklik fundamentaldir... Hələ ki, proqnozlaşdırılması mümkün olmayan fəsadlarla müşahidə olunur, lakin dünyanın fərqli olacağı aydındır və o, artıq fərqlidir. Buna görə də müzakirələr, fikir mübadilələri, bəzən fərqli fikirlərin, ziddiyyətləri yeni yanaşmaların işlənilib hazırlanması üçün lazım olanlar da bunlardır. Əlbəttə ki, hər bir ölkə bu prosese ilk növbədə təhlükəsizlik tədbirləri ilə bağlı töhfə verməlidir. Çünki təhlükəsizlik məsələləri beynəlxalq arenada, beynəlxalq gündəlikdə duran əsas məsələlərdən birinə çevrilib".

Sonda bu beynəlxalq tədbirin sonuncu günü ilə bağlı bəzi məqamları da diqqətə çatdırmaq istədik. Belə ki, Azərbaycan işğaldan azad edilən ərazilərinə səfər edən forum iştirakçıları Füzulidə, eləcə də Şuşa səfərində Ermənistanın Azərbaycana qarşı uzun illər ərzində həyata keçirdiyi təcavüzkar siyasətin acı nəticələrin şahidi oldular. Eyni zamanda, bu qədim mədəniyyət paytaxtımızda Azərbaycan tərəfinin Vətən müharibəsində qazandığı ədalətli qələbədən sonrakı mərhələdə qalib ölkə kimi regionda sülh və əməkdaşlığın tərəfində dayandığını, bölgəni əmin-amanlıq məkanına çevirməsi istiqamətində səylərini gördülər.

Forumun Şuşada keçirilən iclasında bildirildi ki, Azərbaycanın ötən müddətdə beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən qəbul olunan sülh gündəliyi, bu istiqamətdə təşəbbüsləri hazırda Cənubi Qafqazda regional inkişaf üçün yeni imkanlar yaradıb. Ermənistan isə ölkəmizin sülh müqaviləsinin imzalanması üçün təklif etdiyi 5 prinsipə razılışıb və belə bir hal bu

respublikanın Azərbaycanın sülh və əməkdaşlıq çağırışlarına müsbət cavab verməsini şərtləndirib. İşğalçı ölkə Azərbaycanın sülh çağırışına müsbət yanaşmadan başqa yolu qalmadığını, belə təqdirdə həm Cənubi Qafqazda sabitliyin uzunmüddətli və dayanıqlı olacağı, həm də xalqının düşdüyü sosial-iqtisadi böhrandan xilas ediləcəyini yaxşı anlayıb.

Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyevin himayəsi altında və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə "Qlobal dünya nizamına təhdidlər" mövzusunda təşkil olunun IX Qlobal Bakı Forumunun Şuşada "Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonlarının Yenidənqurulması və İnkişafına Baxışı" mövzusunda keçirilən panel iclasında Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının yenidən qurulması və inkişafı istiqamətində görülən işlər, eləcə də ərəzilərin minalardan təmizlənməsi məsələləri müzakirə olunub. Forumun moderatoru Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin həmsədri İsmail Serageldin olub.

Panel iclasında Şuşada 2 mindən çox tarixi abidənin işğal dövründə çoxu dağıdıldığı, hazırda həmin abidələrin bir hissəsinin bərpa edilməkdə olduğu barədə məlumat verilib. Şəhərdə aparılan yenidənqurma işlərindən danışılarkən, qeyd edib ki, Şuşanın elektrik enerjisi ilə tam təchiz olduğu, şəhərin su təchizatının yaxşılaşdırılması, yeni su mənbələrinin tapılması istiqamətində işlərin davam etdirildiyi, kanalizasiya sistemlərinin yeniləndiyi, yeni yollar və küçələrin salınacağına nəzərdə tutulduğu qeyd edilib.

Hazırda işğaldan azad olunan ərəzilərin minalardan təmizlənməsi prosesinin aparıldığı da xatırladılıb. Eyni zamanda, otuz il ərzində bu ərəzilərdə yerləşdirilən minaların yenidənqurma işləri üçün çətinlik yaratdığı diqqətə çatdırılıb, 2020-ci ilin noyabrında üçtərəfli Bəyannamənin imzalanmasından sonra 224 nəfər şəxsin mina hadisələri nəticəsində həlak olması və ya xəsarət alması vurğulanıb.

İclasda forum iştirakçılarına keçmiş məcburi köçkünlərin tezliklə Şuşaya geri qaytarılacağı ilə əlaqədar burada yaşayış massivinin tikintisinin davam etdirildiyi də bildirilib.

Vaqif BAYRAMOV, "Xalq qəzeti"

Xalq qəzeti.- 2022.- 21 iyun.- S.1;3.